

PRÁCA S NADANÝMI A TALENTOVANÝMI ŽIAKMI V GYMNÁZIUM V NOVÝCH ZÁMKOCH SO ZAMERANÍM NA SOČ A ČINNOSŤ SKUPINY MLÁDEŽE SČK

IVETA JEŽOVÁ

ABSTRAKT

Hlavnou témou práce sú mimoškolské aktivity žiakov so zameraním na Stredoškolskú odbornú činnosť a činnosť Skupiny Mládeže Slovenského Červeného kríža pri Gymnáziu v Nových Zámkoch. Práca prináša informácie o práci metodika SOČ na škole a vyhodnocuje činnosť v tejto oblasti za ostatných šesť rokov. Výraznejšie úspechy v SOČ zaznamenávame v odbore Problematika voľného času, čo súvisí s aktívnou mimoškolskou činnosťou Skupiny Mládeže SČK. Táto skupina patrí medzi najaktívnejšie skupiny v rámci Slovenska, zapája sa do rôznych projektov, kampaní, aktivít, ktorých stručný prehľad uvádzame v práci.

ÚVOD

Stredoškolská odborná činnosť (ďalej len SOČ) má na Slovensku dlhú 35-ročnú tradíciu. Za toto obdobie dala mnohým nadaným a talentovaným žiakom možnosť seberealizácie a sebazvedávania. Aj na našej škole má dlhú tradíciu. Dokonca v roku 2007 sa na Gymnáziu v Nových Zámkoch uskutočnilo celoštátne kolo SOČ.

Každoročne sa na škole uskutočňuje školská prehliadka prác, z ktorých najúspešnejšie práce nás reprezentujú na krajských a celoštátnych prehliadkach.

Ide o záujmovú činnosť žiakov denného štúdia, ktorej sa venujú najmä vo svojom voľnom čase. Preto je nesmierne dôležitá propagácia súťaže a spolupráca pedagógov pri vyhľadávaní nadaných a talentovaných žiakov ako aj pri motivácii žiakov. Dôležitú rolu tu zohráva aj činnosť metodika SOČ, ktorého úlohou je koordinácia SOČ na školskej úrovni.

V ostatnom čase sme zaznamenali úspechy v odbore č.1 - Problematika voľného času. V rokoch 2012 a 2013 postúpili dve práce do celoštátneho kola z tohto odboru. Súvisí to s ďalšou záujmovou aktivitou na našej škole, realizovanou vo voľnom čase žiakov. V novembri v roku 2009 vznikla,

z iniciatívy skupiny žiakov, Skupina Mládeže Slovenského Červeného kríža. V súčasnosti táto skupina veľmi aktívne pracuje na rôznych projektoch a kampaniach.

STREDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOSŤ

„Stredoškolská odborná činnosť (SOČ) je dobrovoľná, záujmová činnosť mladých perspektívnych vedcov. Podporuje experimentovanie a bádanie, hodnotenie a sebahodnotenie zručností vo vzťahu k vlastnému pokroku. Stimuluje tvorivé a kritické myslenie, učí pracovať a vzájomne sa rešpektovať spoločne v tíme. Napomáha sociálnemu, emocionálnemu i morálnemu vývinu ako jednej zo stratégií rozvoja osobnosti žiaka. Je prehliadkou tvorivého myslenia, odborných vedomostí, praktických zručností, skúseností a talentu mladých ľudí.“ (Sandanusová, 2013, str.8)

Tejto záujmovej činnosti sa zúčastňujú žiaci vo veku 15 až 21 rokov najmä mimo vyučovania vo svojom voľnom čase.

Cieľom SOČ je vyhľadávať a podporovať nadaných a talentovaných žiakov školy, rozvíjať tvorivé myslenie žiakov, viesť žiakov k samostatnej tvorivej činnosti, upevňovať ich záujem o sebazvedľovanie a samozrejme prispievať tak k efektívnemu využívaniu voľného času. Žiaci sa zároveň naučia prezentovať svoje názory na prehliadkach a v neposlednom rade získavajú nové skúsenosti.

Metodikom SOČ je na Gymnázium v Nových Zámkoch pedagogický zamestnanec Mgr. Iveta Ježová. Do funkcie metodika SOČ bola menovaná riaditeľom školy.

Každoročne na našej škole organizujeme školské prehliadky prác SOČ. Tieto prehliadky sú výsledkom celoročnej činnosti žiakov, ale aj metodika SOČ.

Úlohou metodika je spropagovať SOČ na začiatku školského roka. Realizujeme to nielen formou nástieniek, na ktorých aktualizujeme každoročne súťažné odbory, ale aj formou školského rozhlasu a propagáciou priamo v jednotlivých triedach, hlavne v prvých ročníkoch štvorročného štúdia, ako aj v kvinte osemročného štúdia na našej škole. Žiakov týchto ročníkov oboznamujeme s podmienkami súťaže a zároveň sa ich snažíme motivovať k napísaniu práce.

Veľmi dôležitá pri propagácii je aj komunikácia s ostatnými pedagógmi, ktorí na svojich hodinách môžu zaregistrovať zvýšený záujem o vyučovací predmet, alebo o konkrétnu vedeckú problematiku. V takýchto prípadoch môže pedagóg motivovať žiaka na SOČ, alebo mu odporučiť, aby sa kontaktoval na metodika.

Po spropagovaní zisťujeme záujem žiakov a dohodneme si priebežné konzultácie o spôsobe vypracovania práce, jej štruktúre a formálnej úprave. Dôležitá je aj pomoc pri zaraďovaní práce do súťažného odboru.

Dôležitou úlohou metodika je zorganizovať školské kolo SOČ. Je to prehliadka všetkých prác, prihlásených do školského kola, ktorú realizujeme formou prezentácií v Power Pointe. Najlepšie práce, ktoré určí komisia postupujú do krajského kola.

Metodik zodpovedá za odoslanie tlačenej verzie prác SOČ, správne prihlasovanie prác do on-line systému a za dodržanie termínov odoslania postupujúcich prác do krajského kola. Postupujúcim riešiteľom metodik pomáha pri príprave obhajoby, ktorá je dôležitou súčasťou práce SOČ.

Po ukončení súťaže metodik vyhodnotí a spropaguje dosiahnuté výsledky, aktualizuje nástenku, pripraví článok do školského časopisu, ktorý má názov ŠUM, informuje prostredníctvom školského rozhlasu a webovej stránky školy. Toto je tiež forma motivácie ostatných žiakov k zapojeniu sa do súťaže v nasledujúcom školskom roku.

Štatistické zobrazenie zastúpenia prác v jednotlivých odboroch vyjadruje tabuľka

	rok 2008	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
odbor 1					1	1
odbor 2			1			
odbor 3	1					
odbor 4		1		1	1	
odbor 5		3	2			
odbor 6	1	1	2	1		
odbor 7	1					
odbor 8						
odbor 9						
odbor 10						
odbor 11						
odbor 12					1	
odbor 13			2	2	1	
odbor 14						
odbor 15						
odbor 16						
odbor 17	5	2		1	1	2
spolu	8	7	7	5	5	3

Najpočetnejšie zastúpenie prác má odbor č. 17 - pedagogika, psychológia, sociológia. Najlepšie umiestnenie v tomto odbore dosiahla v roku 2009 Petra Habrdová, ktorá získala tretie miesto v krajskom kole.

Ďalšie početnejšie zastúpenie mali odbory č.5 - geovedy, č.6 - zdravotníctvo a odb. č.13 - história, politológia, filozofia, právne vedy. V odbore č. 5 najlepšie umiestnenie v roku 2010, tretie miesto, získala v krajskom kole SOČ Adriana Takáčová. Aj v odbore č. 13 získal tretie miesto Martin Lang v krajskom kole v roku 2010.

V odbore č.4 sa podarilo získať prvé miesto v krajskom kole a účasť na celoštátnom kole Miriam Ninisovej v roku 2012. Napriek tomu, že ostatných šesť rokov sme mali len jednu prácu v odbore č.7 - poľnohospodárstvo, vodné a lesné hospodárstvo, žiačka Michaela Kasalová sa v roku 2008 so svojou prácou v tomto odbore umiestnila na druhom mieste v Krajskom kole SOČ a zúčastnila sa celoštátnej prehliadky.

Aj odboroch č.2 - matematika, fyzika, informatika a č.12 - elektronika, elektrotechnika a telekomunikácie sme mali len po jednej práci. Napriek veľkej konkurencii sa naši gymnazisti Boris

Garami v roku 2010 a Matúš Novák v roku 2012 umiestnili na šiestom mieste vo svojich odboroch. Títo žiaci neskôr prezentovali svoje práce aj na iných prehliadkach, kde zaznamenali veľké úspechy.

Štatisticky najúspešnejší od roku 2008 bol odbor č.1 - problematika voľného času. V tomto odbore dve žiačky prezentovali svoje práce. V roku 2012 Lenka Eleková získala prvé miesto v krajskom kole a zúčastnila sa celoštátnej prehliadky. Aj v roku 2013 Gabriela Šujanská tiež postúpila do celoštátnej prehliadky potom, ako získala prvenstvo v tomto odbore. Témy víťazných prác súvisia s ďalšou mimoškolskou aktivitou na Gymnáziu v Nových Zámkoch. Ide o Skupinu Mládeže Slovenského Červeného kríža, ktorá veľmi aktívne pôsobí na našej škole.

SKUPINA MLÁDEŽE SLOVENSKEHO ČERVENÉHO KRÍŽA

Mládež Slovenského Červeného kríža (ďalej M SČK) je hnutie detí a mládeže v Slovenskom Červenom kríži. Jeho činnosť sa riadi základnými princípmi Červeného kríža, prijatými na XX. Medzinárodnej konferencii Červeného kríža v roku 1965 vo Viedni: humanita, nestrannosť, neutralita, nezávislosť, dobrovoľná služba, jednota, svetovosť.

Poslaním M SČK je združovať deti a mládež v rámci hnutia Červeného kríža na Slovensku a vytvoriť jej priestor a podmienky pre dobrovoľnícku prácu v programoch a aktivitách zameraných na zraniteľné skupiny detí a mladých ľudí.

Šírenie myšlienky a princípov Červeného kríža nezostalo nepovšimnuté ani na našej škole. V novembri 2009 vznikla Skupina M SČK pri Gymnáziu Nové Zámky. Prvým predsedom skupiny sa stal Róbert Zembera, ktorý v súčasnosti zastáva funkciu prezidenta Mládeže Slovenského Červeného kríža.

Funkčnou zložkou našej skupiny M SČK sú, samozrejme, jej členovia prezývaní aj „červenokrižiaci“, pre ktorých sa práca v skupine stala neodmysliteľnou súčasťou ich voľného času. V súčasnosti je v skupine 35 aktívnych členov, ktorí sa aktivizujú nielen v oblasti poskytovania prvej pomoci, HIV/AIDS prevencie a vzdelávania detí predškolského veku, ale aj v oblastiach, ako sú napríklad medzinárodné humanitárne právo, generačná solidarita a protidrogová osveta. Ďalej spomedzi aktivít na lokálnej úrovni je nevyhnutné spomenúť spoluprácu s Národnou transfúznou službou pri získavaní darcov krvi, spoluprácu s Mestskou políciou v Nových Zámkoch, zabezpečovanie zdravotného dozoru na rôznych podujatiach, ako sú jarmoky, festivaly a iné slávnosti; úspešnú účasť na lokálnych súťažiach prvej pomoci a každoročnú organizáciu Sviečkového pochodu pri príležitosti Svetového dňa boja proti AIDS. Žiaci sa aktívne svojou činnosťou podieľajú nielen na lokálnej, ale aj na celoslovenskej úrovni a to prácou v národných projektoch M SČK a účasťou na národných kurzoch k týmto projektom; ďalej účasťou na celoslovenských súťažiach prvej pomoci, spoluprácou s inými skupinami M SČK z celého Slovenska. Niektorí členovia sa podieľajú aj na príprave a realizácii Prázdnin s M SČK. Dvaja členovia našej skupiny mali tú česť reprezentovať M SČK v medzinárodnom letnom tábore v Rakúsku organizovaným Rakúskym Červeným krížom, kde získali cenné informácie pre ďalší rozvoj skupiny. Pri takomto množstve aktivít niet divu, že sa Územný spolok M SČK v Nových Zámkoch stal spomedzi 38 územných spolkov Slovenska najaktívnejším za rok 2011.

PROJEKTY A KAMPANE SKUPINY M SČK

PROJEKT EVIČKA A DETI

Základom projektu je spolupráca medzi materskými školami a M SČK, ktorá zahŕňa stretnutia detí predškolského veku s členmi M SČK. Cieľom projektu je zážitkovou a zábavnou formou odovzdať deťom čo najviac informácií týkajúcich sa prvej pomoci pri jednoduchých zraneniach, informovať ich o darcovstve krvi, naučiť ich reagovať v nezvyčajných situáciách, stimulovať ich ku komunikácii, nadväzovaniu a udržiavaniu dobrých medziľudských vzťahov, viesť ich k humanite, spolupatričnosti, tolerancii a empatii. Evička je fiktívna kamarátka členov M SČK, ktorá chodí do materskej škôlky, má rovnaké radosti a starosti ako malí škôlkari. Pomocou hier, príbehov a modelových situácií si deti osvojujú nielen danú problematiku, ale dochádza aj k rozvoju ich osobnosti. Aby deti neboli vystavené nadmernému stresu, stretnutia sa uskutočňujú priamo v ich škôlke raz mesačne podľa vopred vypracovaného plánu. **Koordinátorka tohto projektu Gabriela Šujanská vyhrala prvé miesto v Krajskom kole SOČ v roku 2013 a zúčastnila sa celoštátnej prehliadky SOČ.**

PROJEKT PRVEJ POMOCI

Ďalším základným projektom mládeže je projekt 3P (Projekt prvej pomoci). Mládežníci majú vďaka tomuto projektu možnosť naučiť sa poskytovať prvú pomoc. Projekt sa realizuje formou prednášok, víkendov prvej pomoci alebo národného školenia. Účastníci aktivít majú možnosť stať sa trénermi prvej pomoci. Mládež zabezpečuje školenia pre základné školy a stredné školy. Taktiež vykonávajú aj zdravotný dozor na rôznych mestských akciách. Zúčastňujú sa aj rôznych súťaží v poskytovaní prvej pomoci nielen na lokálnej, ale aj medzinárodnej úrovni, na ktorých dosahujú vynikajúce výsledky.

PROJEKT HIV/AIDS PREVENIE

Hlavným cieľom projektu je prostredníctvom besied iniciovať diskusiu o problematike šírenia pohlavne prenosných chorôb a HIV/AIDS medzi mládežou na Slovensku, so zameraním na prevenciu HIV/AIDS. Počas besied na školách sú účastníkom zrozumiteľnou formou sprostredkované odborné poznatky k problematike, je vyzdvihovaný kritický postoj jednotlivca a význam uvedomovania si a zhodnotenia možných následkov rizikového správania

PROJEKT MEDZINÁRODNÉ HUMANITÁRNE PRÁVO (MHP)

Cieľom projektu, ktorý sa rozbieha na škole, je zvýšiť povedomie verejnosti o medzinárodnom humanitnom práve MHP. Projekt je zameraný predovšetkým na mladých ľudí a nepriamo má upriamiť ich pozornosť na prevzatie zodpovednosti za vlastné rozhodnutia, ako aj uvedomiť si pocity ľudí, ktorým súčasné vojnové udalosti ovplyvňujú životy.

KAMPANE

Od projektov sa odvíjajú aj rôzne kampane, ktoré sú väčšinou celosvetového charakteru. Ich úlohou je aktívne riešiť a šíriť osvetu v danej problematike. K takémuto typu aktivít patrí napríklad Sviečkový pochod. Organizuje sa každý rok 1. decembra, v deň, ktorý je vyhlásený za **Svetový deň boja proti AIDS**. Ďalšou kampaňou je **Deň boja proti hladu** a koná sa tiež každoročne 16. októbra. Prebieha vo forme predaja chleba a iných pekárenských výrobkov za symbolickú sumu. Výťažok sa potom odovzdá všetkým tým, ktorí to potrebujú.

Veľmi úspešnou bola kampaň **Mladí s mladými pre mladých**. Kampaň bola vyhlásená v roku 2011; rok 2011 bol Medzinárodným rokom dobrovoľníctva. Cieľom kampane bolo priblížiť širokej verejnosti, ale hlavne mladým ľuďom, činnosť dobrovoľníkov a hlavne zasiať semienko dobrovoľníctva v mladej generácii. **Prácu o tejto kampani prezentovala na celoštátnej prehliadke „červenokrižička“ Lenka Eleková, ktorá získala v krajskom kole prvé miesto v odbore Problematika voľného času.**

Skupina Mládeže Slovenského Červeného pri Gymnáziu v Nových Zámkoch pracuje aj v ďalších projektoch a právom patrí medzi najaktívnejšie skupiny na Slovensku. Okrem kmeňových projektov, pripravujú aj nové projekty, ktoré by chceli presadiť na národnej úrovni. Svoju aktívnu činnosť sa chystajú členovia M SČK prezentovať aj v budúcnosti na prehliadkach SOČ, ktorá okrem iného umožňuje činnosť Skupiny M SČK prezentovať pred širšou verejnosťou.

ZÁVER

Stredoškolská odborná činnosť je mimoškolská aktivita. Táto záujmová aktivita poskytuje nadaným a talentovaným mladým ľuďom možnosť sebarealizácie, preto je potrebné podporovať túto aktivitu na stredných školách. Žiaci majú možnosť realizovať sa v rôznych odboroch podľa ich záujmu a to je veľkou výhodou tejto súťaže. Na Gymnáziu v Nových Zámkoch má SOČ dlhoročnú tradíciu. Už desiatky rokov pedagógovia motivujú žiakov, aby sa zúčastnili tejto mimoškolskej aktivity.

Úspechy, ktoré žiaci dosiahli, sú nepochybne dôkazom toho, že na stredných školách je veľa mladých ľudí, ktorí sa okrem vyučovacieho procesu, venujú aj iným mimoškolským aktivitám, v ktorých sú úspešní. Aj keď v dnešnej dobe je stále ťažšie motivovať žiakov k aktívnej odbornej mimoškolskej činnosti, určite má táto práca význam. Žiaci prostredníctvom mimoškolských aktivít získavajú nové poznatky a skúsenosti, ktoré v budúcnosti určite využijú.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Sandanusová, A., Púchovská, V., Bugajová, E. *Ako písať, prezentovať a obhajovať prácu Stredoškolskej odbornej činnosti*, 70 strán, Bratislava, 2013, dostupné na <http://www.siov.sk/soc/9480s>, citované dňa 12.3.2013

<http://youth.redcross.sk/>

<http://www.mscknz.sk/>

<http://www.redcross.sk/>

<http://youth.redcross.sk/index.php?id=318>

ADRESA AUTORA

Mgr. Iveta Ježová
Gymnázium Nové Zámky
M.R. Štefánika 16
940 01 Nové Zámky
iveta.jezova@gmail.com